

Nexø kajakklubs nordlige rovand

Det vi betragter som vort daglige rovand er kysten mellem Dueodde fyr 10 km sydpå (når fyret står vinkelret på kajakken) og Vigehavn 10 km nordpå. Vi har Danmarks smukkeste og mest varierede rovand. Inden for disse 20 km. kan du opleve klippekyst, brede sandstrande, Danmarks eneste sandstenskyst, sten- og klippe- rev, historiske mindesmærker, indskæringer og kanaler i klippekysten, 3-4 små idylliske anløbsmoler, et fuglereservat, 3 jollehavne og 4 større eller store havne. Mere komprimeret kan det næppe blive.

Jeg vil nu tage dig med på en lille tur langs kysten nordpå til Vigehavn.

Vi sætter i ved vores mole ud for klubhuset. Isætning og optagning kan godt være problematisk, men med lidt øvelse går det fint. Vi skal sætte i direkte i havet, så afstanden ned til kajakken kan variere, og ved østenvind kan der være bølger eller brænding, men når først cockpittet er lukket og vi har lagt fra kaj, kan nydelsen begynde. Har du husket kaffen eller madpakken og badetøjet og snorklen? De 10 km til Vigehavn kan du måske tilbagelægge på 1 time, men så går du glip af mange oplevelser undervejs, så jeg synes, du skal sætte tiden af og nyde turen.

0 - 1 km: Vi ror langs med Danmarks eneste sandstenskyst, måske ikke særlig smuk, men som sagt enestående i sin art. Lige inde bag ved kystlinjen efter campingpladsen ligger den smukke stenbrudssø, der, som navnet angiver, er dannet ved stenbrudsaktivitet i tidligere tider. For enden af sandstenskysten kommer den tydelige overgang til grundfjeldets granit.

1 - 1,4 km: 200 m efter sandstenskysten kommer vi til Halleklippen, det første lokale badehul med trappe, og allerede 200 meter længere fremme kommer badehul med trappe nr. 2: Sjølle. Jo, vi bornholmere elsker at bade fra klipper. Ingen af disse to steder vil vi dog anbefale dig at gå i land. Dels er det besværligt, dels vil det genere badegæsterne. På den næste strækning skal du undersøge, hvor mange steder du kan gå "indenskærs" med kajakken. Det er altid en spændende oplevelse, når man færdes langs klippekyster.

2 km: 50 meter ude ligger klipperevet Malkværn. Navnet menes at være en parallel til ordet malstrøm. Forleddet kommer af udsagnsordet "male". Under kraftige storme lød det som en kværn, der maledede malt, og det kunne høres en mil op i landet og forstyrrede de omkringboendes nattero. Revet har flere skibbrud på samvittigheden, senest en engelsk damper i 1890 og i 1912 den københavnske damper "Skakkeborg". I begge tilfælde stod skibene så hårdt på skæret, at man måtte sprænge i klippen for at få dem flot. Det har ændret akustikken fra brændingen, så bulderet ikke længere er det samme, så nu kan naboerne sove roligt – også under østenstorm.

Malkværn

Inde på land kan du se Malkværn batteri eller Malkværnsskansen. Den blev opført til forsvar mod landgang, og her var det, at Albret Wolfen den 9. juni 1645 satte livet til sammen med sine kammerater i kampen mod svenskerne, som i stedet gik i land i Madvigen lige syd for skansen. På den store bautasten står "Han stred for Konge og Land og måtte ærligen dø". Det var i tiden med de evindelige krige mod Sverige, og Nexø undgik ikke sin skæbne. Byen blev angrebet og brændt af af den svenske flåde under le-

Malkværnsskanse

delse af admiral Carl Gustav Wrangel, der ville hævne, at Nexøboerne året før havde opbragt et skib, der tilhørte admiralen.

Hvis vinden er østlig kan det være en spøjs oplevelse at ro inden om Malkværn. Her drejer bølgerne rundt om revet og rammer dig skråt forfra og bagfra, samtidig med at du får de bølger, der bryder over revet, ind fra siden, og som et sidste krydderi kommer refleksbølgerne fra alle retninger inde fra land. Det kan være en rigtig god balanceøvelse og træning i støttetag. Det er bedst at holde sig ca. $\frac{1}{3}$ fra land, men hvis brændingen løber hele vejen ind til land, risikerer du at blive ført med brændingen ind og skyllet op på klipperne, og så er det kloge-re at gå udenom revet.

2,5 km:

500 meter længere fremme kommer du til Pærehavn, som ikke er en havn men blot en bred sprække ind i klippekysten. Man kan let overse den, når man kommer sydfra, for man skal se sig tilbage, når man kommer rundt om hjørnet for at se indsejlingen. Du må ikke ro forbi uden at gå ind i denne smukke oase. Normalt er det intet problem at komme ind her, men hvis der står en god nordøstenvind, og der er bølger og brænding, kan det være nødvendigt at surfe ind med en bølge og styre mellem klipperne, så det er op til dig. Inde i Pærehavn er der fladt vand under alle vejrforhold og flade sten, så man let kan gå i land og få sig en dukkert - gerne med snorkel - og en bid mad eller en kop kaffe. Helt inde i bunden er der skinner til ophaling af en lille jolle. Østersøen rundt om Bornholm indeholder kun 8 ‰ salt, hvilket svarer til vores naturlige kropsvæske. Det betyder, at vi ikke har brandmænd, krabber og ulke, og vandet svider ikke i øjnene.

3 km:

Efter yderligere 500 m kommer du til Svenskehavn, som heller ikke er en havn, men blot en halvcirkelformet vig, hvor svenske fiskere i gamle dage holdt til i sommermånederne. Der ligger et par frønnede skure og nogle rustne skinner med spil, som ikke længere er i brug. I vigens venstre (sydlige) side er der et lille indhak med en stor flad sten, hvor man også fint kan gå i land og trække kajakken op. Måske finder du lange, lige boespor i stenene efter den stenbrydning, som fandt sted her, ligesom det skete i masser af andre små brud rundt om på øen. Ude midt i vigen ligger et skær lige under overfladen. Se, om du kan finde det? Det er spændende at se ned på, når vandet er klart og stille og et godt sted at svømme ud til. Dykkere fortæller, at der midt i bugten på 20 meters dybde ligger rester af et gammelt træskib.

5 km: Når du forlader Svenske havn og kommer rundt om hjørnet, kan du se Årsdale. I bunden af vigen, før du går rundt til havnen, er der et lille indhak i klipperne. Vi kalder det Årsdale Syd. Herinde er der også skinner til ophaling. Det er nemt at gå i land, for der er grus helt inde i bunden, og det er et fint sted til en lille pause.

6 km: Når du kommer rundt om hjørnet kan du se Årsdale fiskerleje. Pas på, der er lavvandet inde langs kysten. Inde i vigen kan man glide op på gruset. Her er toiletter, røgerier og butik "Havkajak Bornholm" lige ud til vandet. Du kan også gå til venstre ind i havnen, som tidligere var en travl fiskerihavn. Her er en betonsliske, man kan gå op på eller en lidt bred bolværksbjælke til de mere adrætte.

7 km: En kilometer længere fremme skal du kigge efter anløbsmolen ved Grisby. Det er en privat mole med fortøjningsplads til et antal fritidsjoller. Det er et hyggeligt, fredfyldt sted, hvor man let og ubesværet kan glide op på gruset. Det er fint at bade ude fra enden af molen, hvor der er en lille trappe. Hvis du i stedet ror 100 meter mod syd, ind på det lave vand mellem klipperne, vil du se en helt ubesøgt lille anløbsplads. Det er "baghaven" til huset længere inde, så hvis der er nogen, så ro diskret væk igen, men er der ingen, er det ok at holde en lille pause her.

7,5 km: Når du forlader Grisby skal du holde udkig efter et skår ind i klipperne, lige før du runder Frenne Odde. Det er svært at få øje på, når man ikke kender det. Hvis du er kommet rundt og kan se Svaneke fyr, er du kommet for langt og må gå tilbage og søge en åbning. Hvis du først finder åbningen og kommer ind gennem den snævre indsejling, som slår et skarpt knæk, så finder du den smukkeste kanal, som fører dig ud på den anden side. Du skærer ligesom et hjørne af odden. Herinde er der altid stille vand, og det er muligt at komme ud af kajakken, hvis man trænger til at strække ben. Klipperne er meget ujævne og ru, så det er svært at finde et sted at ligge ned, men man kan fint sidde, og det er også smukt at snorkle rundt her.

8,5 km: Når du kommer ud i den anden ende af kanalen ved Frenne Odde, kan du se Svaneke fyr. Ved fyret kan du sejle ind i Hullehavn. Den bliver ikke brugt som havn, men som bade-sted for byens borgere, turister og campister fra campingpladsen, som ligger lige ud til vandet. Her er udspringsvippe, strandcafé, toilet og beach volley net. På sommerdage er der et leben, og så er det ikke velset at komme masende med sin kajak helt ind mellem

badende børnefamilier. Læg i stedet til længst ude på én af molerne. Fortøj din kajak eller træk den op og læg den, så den ikke generer trafikken på molen. Er du i nærheden ved Skt. Hans, så skal du opleve bålet her ved fyret med fakkelloptog, norsk skoleorkester, boder og underholdning hele eftermiddagen og aftenen. Det er en gammel kildefest med mange traditioner.

9 km: Når du runder det næste hjørne, kan du se Svaneke skyline. Du kan gå ind i havnen, lægge til og gå i land enten til højre i det yderste bassin, hvor kajkanten ikke er så høj, eller ved slisken helt inde i det inderste bassin. Svaneke kan ikke beskrives med få ord. Byen skal opleves. Her er alt, hvad hjertet kan begære af oplevelser, så sæt en time eller to af – mindst. Her er også toiletter.

10,5: Hvis du ikke lige er til bytur, men mere til fred og ro, så ro de sidste 1½ km om til Vigehavn i byens nordlige udkant. Det er en privat klippehavn til joller og mindre sejljoller, omgivet af høje klippesider og smukke traditionelle huse. Hvis du går i land, så tag kajakken op og læg den op på græsset, så du ikke generer jollejerne. Der er toilet på havnen. Hvis du har tid, så kan du jo lige tage en tur ad trappen op over klippen til venstre og nyde udsigten eller aflægge et besøg på røge-riet. Måske bliver du fristet?

Her går nok grænsen for vort daglige rovand, men har du tid så, stopper oplevelserne jo ikke her. Tværtimod fortsætter de ligeså intenst hele øen rundt, så ro gerne videre.